

Sætersangerinden fra Sydhavn

Kultur. Sangerinden Helle Thun har specialiseret sig i den oldnordiske sætersangkunst, kulning. Hun bor i Sydhavn, men synger i denne uge to koncerter i Kulturcentret Assistens på Nørrebro.

Af Christine Christiansen

Helle Thun har travlt med at få sunget de sidste toner på plads. Den kommende week-end er den 41-årige sopran-sangerinde fra Sydhavn nemlig hovedperson ved koncerter i Kapellet på Kulturcentret Assistens på Nørrebro. Her optræder hun med et omfattende repertoire, der de sidste uger har krævet mange intensive timer i øvelokalet. Helle Thun glæder sig særligt til at præsentere ét værk for sit publikum.

- Koncertens hovedværk er skrevet af den danske komponist, Lars Koldkjær. Det er en uropførelse, som har et rigtig godt navn: 'Conversations on reliable inconsistency', beskriver sangeren glædestrålende sit nye værk, hvis titel på dansk kan oversættes til 'samtaler om pålidelig inkonsekvens'. Værket er blevet til i et tæt samarbejde mellem hende og komponisten, og ud over Helle Thun medvirker sopranen Annemette Pødenphant i uropførelsen af det moderne værk.

Middelaldertoner og sætersang

Foruden det nyskrevne værk er der tidlig musik på programmet, bl.a. af den tyske nonne og komponist, Hildegard von Bingen. Hun betragtes som en af de største kvindeskikkelser i højmiddelalderen, og nonnens musik hører til blandt Helle Thuns favoritter.

En anden favorit på Sydhavnssangerindens repertoire er den oldnordiske sætersang-tradition, der kaldes kulning (udtales kylning, fra svensk 'kuh-lock' red.) En sangkunst, Helle Thun som en af de eneste sangere i Danmark behersker, og som hun elsker at optræde med.

Kulning stammer oprindeligt fra landbrugets mindst 1000-årige tradition med at sende dyr på græs langt uden for landsbyen i alle sommermånederne. Her brugte hyrdinderne de signalagtige sange, når køer og får skulle kaldes sammen på fjeldene.

- Sangen er urgamle og musikken bærer historier med sig om liv, mennesker, natur og kultur fra en anden tid. Sangen blev brugt af kvinderne, som i sommermånederne levede i sæterbyer langt ude i vildmarksskovene sammen med køer, geder og får. Kulning blev brugt sammen med kohorn til kommunikation over lange afstande og var en del af et raffineret musikalsk system af smukke melodiske signaler, som kvinderne brugte i arbejdet. Sådan beskriver Helle Thun

den urgamle sangteknik

Fra friluft vejleder til sangpædagog

Hun kom på sporet af sangkunsten helt tilbage i starten af halvfemserne, hvor hun uddannede sig til friluft vejleder i Sverige. I dag holder hun kurser i kulning i de danske skove – kombineret med bål-tænding, friluftsliv og fysiske naturaktiviteter. For som hun siger:

- Skoven og naturen er sangens oprindelige miljø, og det at synge med al sin kraft er utroligt inspirerende og frigørende. Det er i høj grad noget, nutidens kvinde kan bruge til at få sat sin moderne kultur og livsstil i perspektiv.

Ud over det velvære, det giver at bruge stemmen rigtigt, kan fællesskabet omkring sang og musik også være utroligt vigtigt for det travle storbymenneske, understreger Helle Thun, der selv i perioder dyrker både yoga og fysiske aktiviteter. I foråret starter hun et nyt kor op med udgangspunkt i nordisk vise-sang for alle, der længes efter at synge i hverdagen.

- Det er godt for os at bryde ud af de rigide, daglige norm-systemer, mange af os lever og arbejder i. Her er det kunstneriske område og sangen jo en fantastisk ting, der både knytter os sammen og lærer os om livet. Her får vi et sprog til at udtrykke noget, der ellers ikke kan udtrykkes, siger sangerinden og illustrerer med udbredte arme og et energisk kropssprog, hvordan

Sopranen Helle Thun har optrådt i mange forskellige sangroller – her i en klassisk sammenhæng.

sangen kan løsne op for spændinger i en stresset krop.

Elsker at improvisere

Den røde tråd i sangkarrieren har for Helle Thun været frihed og uforudsigelighed. Selv om hun tit synger efter noder – både i kor- og solistsammenhænge – er hun opslugt af fri improvisationsteknik. En genre, hun – modsat mange nodebunde klassiske musikere og sangere – føler sig helt fortrolig med.

- Jeg begyndte at improvisere med min stemme, før jeg begyndte at studere sang. Det at åbne op for klangen og kroppen gav mig en enorm frihed og lethed. Jeg har siden været fascineret af hele den eksperimenterende klangverden, som jo går igen i rigtig megen musik. Den holder 100 % for mig, smiler sangerinden, der via sit netværk af musikere og komponister har rejst vidt omkring for at optræde med sin sang. Bl.a. oplevede hun for nogle

år siden at blive inviteret til den australske by Melbourne for at synge ny musik og improvisere.

En didgerido i hjørnet af stuen i den lyse lejlighed på Peter Sabroesvej røber afstikkeren til Australien. Ellers bærer rummet præg af Helle Thuns brændende interesse for sang og kunst i øvrigt. På væggen hænger to store, farvestrålende collager, som sangeren selv har kreeret. Mikrofonen, flygelet og de professionelle højtalere i hjørnet er arbejdsredskaber, hun bruger flittigt i hverdagen. Helle Thun tænder for computeren, og øjeblikket efter fylder hendes smukke, lyse sangstemme rummet ud.

Hobby som hovederhverv

Tiden, hun tilbringer i lejligheden, er lige nu sparsom, for hele foråret og sommeren er Helle Thuns kalender fyldt med kurser og koncerter. Hun glæder sig over, at sangen, som hun brænder aller-mest for at beskæftige sig

med, er blevet hendes hovederhverv.

- Jeg troede jo, jeg skulle arbejde som naturvejleder og drage rundt i skovene med børn i pædagogiske projekter, men da jeg begyndte at synge og bruge min krop, blev jeg klar over, at det var det, jeg skulle, smiler sangeren.

Fakta

Om Helle Thun

Helle Thun er uddannet sanger på bl.a. Vestervig Kirkemusikskole, Musikvidenskabeligt Institut på Københavns Universitet og hos en række private sanglærere. Hun samarbejder med bl.a. jazzbassisten Mads Vinding og giver jævnligt koncerter i både ind- og udland. Hun er en af de få sangere i Danmark, der behersker både den oldnordiske sætersangkunst, kulning, og samisk joik. Desuden synger hun både klassisk, folkefolkemusik, jazz og improvisation, ligesom hun underviser i sang og fornuftig brug af stemmen.

Læs mere og se de kommende koncerter og kurser på www.hellethun.dk

Tid og sted

Hør sopranen Helle Thun synge ved koncerten 'Stemmer på tværs i tid og rum' fredag d. 25. februar kl. 20 og lørdag d. 26. februar kl. 17.00 i Kapellet på Kulturcentret Assistens, Kappelvej 4, København N. Desuden medvirker sopranen Annemette Pødenphant og trommeslageren og Håkan Berre. Billetter koster kr. 80,- og fås i forsalg ved døren.